

ביצוע פרק ג' קהילה - הסבר כללי + דגשים לתפקיד מרכז/מלווה הקבוצה:

קול קורא מספר 10307 סיוע לרשויות מקומיות בפעילויות לקידום חינוך בנושא סביבה במערכת החינוך ובקהילה לשנת הלימודים תש"פ, תשפ"א, תשפ"ב (9.2019 - 8.2022) לרשויות בתחום איוש - 10301

https://www.sviva.gov.il/InfoServices/MimshalZamin/Support/Pages/2018/9697_9698_environmental_education.aspx

טופס הפנייה לציבור לקריאה להגשת בקשה לתמיכה מתפרסם בכל רשות בערוצים המקובלים, מטעם מחלקת קהילה ברשות.

לביצוע פרק ג' בקבוצה בקהילה יכולים להתאים פרויקטים רבים ובלבד שיענו על הכללים של קבוצה שיש לה רקע של פעילות עצמאית כשנתיים ושהפרויקט יהיה מבוסס מקום. בנוסף לכך, הפרויקט צריך להיות כזה שאופן החשיבה, התכנון וגם הביצוע שלו יהיה באופן מקיים. שאופן ההסתכלות על הדברים יהיה בעיניים סביבתיות, שהמקום "יספר סיפור סביבתי". הכוונה היא מבחינת התכנון לטווח הארוך, מבחינת החומרים מהם הוא בנוי, המקומיות, ההשפעה על הסביבה (המערכת האקולוגית והאנושית) התרומה לקהילה ושיתוף הקהילה בכל השלבים. אם כבר יש לקבוצה/ליישוב/לעיר - רעיון/צורך כלשהוא צריך רק לחשוב כיצד לבצע אותו בצורה מקיימת, ואם אין עדיין רעיון כדאי לחפש רעיון באחת המצגות המצורפות או להתייעץ.

מומלץ שהפרויקט יהיה פשוט וממוקד, ככזה שאפשר להצביע עליו. אם מחליטים לבצע אותו בתוך או כהרחבה של פרויקט גדול, צריך להגדיר שיהיה ברור איזה חלק מתוכו שייך לפרויקט זה. (לדוגמא, ספסלי הישיבה במתחם נבנו בצורה אקולוגית, בשימוש חוזר). שימוש בתקציב לצורך המשך ביצוע פרויקט קיים לא יתקבל. בגדול, הרעיון הוא "להשמיש"/"לעשות"/"ליצור" "מקום" בר קיימא, שלא היה שימושי/מספיק שימושי קודם לכן, או היה פחות נעים למעבר ובזכות הפעולה הקהילתית סביבתית שתעשה שם הוא יהפוך להיות יעיל. ("place-making") מקום שמחבר בין אנשים, שתורם לקהילה, גורם להם לשהות נעימה יותר במקום. מקום שיש בו תועלת כלשהיא (למשחק, לצל, למנוחה, לקטיף לשימוש ביתי, לשיחה, למפגש חברתי).

חלק מערכי הקיימות הוא לצרוך כלכלה מקומית ולכן יש לבדוק האם יש **ספקים מקומיים** שיכולים להתאים לביצוע הפעילות, הן מבחינת המוצר והן מבחינת הכללים הטכניים של התשלום והחשבוניות.

מבחינת החומרים של "עשיית המקום", יש להפעיל שיקול דעת. **החומרים** יכולים להיות טבעיים/ מקומיים/ בשימוש חוזר/ עמידים לטווח ארוך מפגעי מזג האוויר או בלייה/ מותאמים לאזור מבחינת גיאוגרפית (צמחייה מקומית וחסכונית במים) ויחד עם זאת מומלץ להשתדל לשמור על רמת נראות ואסתטיקה גבוהה. יש לציין שבחלק מהמקרים המאפיינים הנ"ל של החומרים לא הולכים יחד, לא כל מה שנבנה בשימוש חוזר הוא מותאם לטווח ארוך או מספיק אסתטי ולא תמיד חומר טבעי הוא עמיד וכו', לכן יש להפעיל שיקול דעת בהתאם לפרויקט.

הקבוצה יכולה לקבל **ייעוץ מקצועי** לביצוע הפרויקט. אם יש עבודת תשתית שאין בכוחה של הקבוצה לבצע, ניתן לתקצב את העבודה המסוימת הזו (נניח הנחת בטון ליצירת שביל, יישור שטח וכיוב'). אין הכוונה שיגיע ספק ויבצע את העבודה בשביל הקהילה והקהילה "תחגוג", אלא שהקהילה תתכנן ותבצע את הדברים ביחד עם היועץ וכן ניתן שהיועץ המקצועי ידגישו את התכנים של ערכי הקיימות תוך כדי ביצוע או/ו חניכת המקום ושימוש בעתיד.

אנחנו מעוניינים שבתהליך עשיית המקום, בסיומו ולאחריו, תעלה רמת החוסן הקהילתי ותתחזק תחושת השייכות, יתהדקו הקשרים בין חברי הקהילה, תורגש עלייה ברמת האכפתיות למקום/לסביבה וכן, שאנשים נוספים יוכלו להנות מפרויקט זה במרחב הציבורי. (לפי מה שמתאים לפרויקט: מקומיות, קהילתיות, כלכלה מקומית, גידול עצמי והמשמעויות שלו, מלאכות יד קדומות, תוצרת עצמית, חלוקה הוגנת, ערכי טבע, שמירה על המגוון הביולוגי, שמירה או טיפוח ריאה ירוקה, שימוש מושכל במשאבי טבע, הפחתת פסולת, שימוש חוזר, הפחתת צריכה, צריכה נבונה, תיקון, מיחודש, מחזור ועוד) לאורך כל הפרויקט יש לשתף ולהיוועץ בגורמים הממונים מהמועצה/ עירייה, ביישוב-מזכיר ורכזת קהילה או וועדות מתאימות וברכזת חינוך סביבתי מהאיגוד.

שימו לב שמבדילים בין הקבוצה שיזמת ומבצעת את הפרויקט, לבין קהילת היעד של הפרויקט. 'הקבוצה' - זו קבוצה של בוגרים (מעל גיל 18) (יכולה להיות קבוצה קטנה של 2 אנשים ומעלה), שיש לה ניסיון קודם בהובלת

פעילות למען הקהילה, או קבוצה שמוכרת לרשות המקומית ופועלת לפחות שנה למען הקהילה. כל קבוצה תידרש להציג את פירוט הפעולות שהיא ביצעה כקבוצה. 'הקהילה' – זאת הקהילה שמתפתת בהקמת הפרויקט ונהנית ממנו לאחר הקמתו. הקהילה לא יכולה להיות מערכת החינוך (יש תמיכות נפרדות למערכת החינוך).

דגשים לתפקיד מרכז ומלווה הקבוצה/הפרויקט מטעם הרשות/יישוב:

1. לקבוע פגישת "התנעה" עם הקבוצה, עם שרון רחנבלוט מאיגוד ערים ועם נציג מהרשות שהגיש את הקול קורא.
2. לדאוג לאישור פרסום מראש: אם כבר ידוע מראש (וגם אם לא), אם יהיה אירוע חגיגי/קהילתי לחניכת המקום /הפרויקט- כדאי מראש לשלוח ניסוח טיוטה עם לוגואים של השותפים לאישור למשרד להגנת הסביבה מכיוון שאם מוסיפים לוגו נוסף מלבד הרשות עצמה/ איגוד /המשרד להגנת הסביבה- לוקח זמן וטופסולוגיה לאשר את זה. (לדוגמא מתנ"ס/עמותה/גוף אחר).
3. לרכז את הפן הטכני של הכספים ואם לא בטוחים, יש לוודא מראש מול שרון שאכן ההוצאות יאושרו.
4. לסייע לפרויקט להגיע לביצוע בפועל, לעקוב, להניע, לתעד מילולית ולצלם תמונות (לפני, במהלך העבודה ואחרי). לשמור את החומר.
5. "להגדיל ראש", לבדוק היתכנות לחיבורים לפרויקטים נוספים, לקבוצות או לרעיונות שונים, להיות פתוחים לשינויים או לגמישויות בהתאם למצב בשטח.
6. אם הפרויקט תקוע, לברר מדוע, לערב את שרון ואת הגורם מהרשות ולחשוב יחד כיצד לבצעו או למנוף.
7. לדאוג לפן התכני של הפרויקט: חיבור הקהילה לתכני הקיימות. ראה **במצגת המצורפת. (לינק למצגת "יצירת מקום בר קיימא")**
8. לארגן אירוע חניכה לפרויקט ולהזמין את השותפים ואת הקהילה: לארגן פרסום מאושר מראש.
9. כדאי לפרסם כתבה/פוסט על הפרויקט כדי לשתף את הציבור, ולחשוב כיצד למנף את הפרויקט לשימושים נוספים ושיתופי פעולה אפשריים.
10. בסיום הפרויקט, לאסוף את החומר, החשבונות, התמונות והסיכום המילולי של התהליך ולהגיש למשרד להגנת הסביבה דרך שרון ובחתימות ברשות / בתכנת המרכב"ה דרך גורם מוסמך לכך ברשות כמקובל. (קול קורא 2017 יוגש במייל לשרון וקול קורא תלת שנתי מוגש בתכנת המרכב"ה דרך הרשות).

כדאי לזכור:

יש חשיבות רבה למעורבות האיגוד ובפרט מחלקת החינוך בפרויקט, זה יכול לתרום לשיתופי פעולה והמשך קשר בעתיד. ככל שמחלקת החינוך באיגוד מכירה את התהליך מקרוב, את הקבוצה, את הלך הרוח, את התכנים, מחמנת למפגשים ומלווה באופן צמוד עד כמה שניתן- כך ההגשה אמורה להיות יותר קלה ויוחזר לכם הכסף שהוצאתם על הפרויקט.

וכן, ככל שתעבדו מסודר ולפי הכללים, מבחינת כללי חשבונות, הסבר ופירוט על הקשר שבין ההוצאות לפעולות בדו"ח המילולי, ומבחינת היצמדות לפרויקט המקורי/ קבלת אישור מסודר על שינויים- כך תוקל עליכם מלאכת ההגשה והתיקונים.

תחזוקת הפרויקט: להזכירכם הרשות חתומה על התחייבות תחזוקה של הפרויקט ל-3 שנים קדימה מצד תפקידים שונים ברשות. ראו טופס הקול קורא המקורי עם פירוט השעות והתפקידים. וכל המוסיף הרי זה משובח! לרוב, אם הפרויקט מתכונן כראוי, עשוי בצורה הנכונה, הרבה אנשי מקצוע מעורבים בו והקהילה מטפחת אותו ה"תחזוקה" נהפכת ל"טיפוח" !

